

LJUDSKI GLAS

GLASILO „KMETSKO DELAVSKE ZVEZE“.

Izhaja vsako sredo in stane za vse leto 30 K, za pol leta 15 K, za četrto leta K 7.50 in na mesec K 2.50. Posamezna številka stane 1 krono. Inserati po dogovoru.

Vse dopise in pošiljatve je frankirati in naslavljeni na: „LJUDSKI GLAS“, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6, I. nadstr., Učiteljska tiskarna.

Hlapec in dekla.

Kdo je danes večji revež od vaju dveh?

Hlapec, sin revnega bajtarja si bil, oče tvoj je imel kravico, kosček zemlje in kopico otrok, katere je komaj preživel s svojimi žuljevimi rokami. Hodil si par let v ljudsko šolo, kjer so te lasali in klofotali vsi, od gospoda kaplana do gruntarjevega sina, zato, ker nisi bil lepo oblečen, zato, ker si imel raztrgane hlače, ker tvoja mati ni imela časa, da bi ti jih zakrpala.

Ko si se naučil za silo brati in pisati, že te je poslal oče k bogatemu gruntarju za pastirja, revež ni mogel preživljati velike družine. Od tedaj se potikaš vse življenje pri tujih gospodarjih. Enkrat si služil pri liberalnem gostilničarju, drugič pri klerikalnem gruntarju.

Kako ti je šlo? Ej, redko si premišljeval o tem. Pred vojno si dobival 10 v najboljšem slučaju 12 gld. plače na mesec. Če si kupil vsako leto eno obleko in par čevljev ter kako srajco, si dal zato 50 gld. Če računamo, da si porabil vsako nedeljo brez praznikov po 1 gld., ti ni ostalo ničesar. V najboljšem slučaju si prihranil na leto, če si posebo hranil, 20 do 30 gld. Galar in potil si se 10, 20 in še več let, da si prigaral 200 ali 300 gld., toliko kot jih je bogat gruntar v enem večeru zakvartal.

In sedaj. Trudi se še bolj, hrani kolikor moreš, vse leto ne zaslužiš niti toliko, da bi si prigaral eno revno obleko.

In ti dekla? Kje se najde večjo revno od tebe? Tvoja življenska pot je ista, kakor pot hlapca. Trudiš se in garaš po 20, 30 in še več let, da prigaraš par stotakov.

Tudi konec obeh je isti. Ko v ta opešajo moči in nista več za delo, potem ko sta vsadila vso svojo moč, vso svojo mladost in vso svojo kri v grunt klerikalnega ali liberalnega magnata, vaju pa ta zapodi, češ, opravila sta svojo dolžnost, ne rabim vaju več. In vidva pobašeta svojo culico in beračita od hiše do hiše za skorjico kruha, dokler ne pogineta kje v kakem hlevu ali pa na cesti.

Vprašamo vaju, ali je to pravica? Ali to zasluži človek, ki je vse svoje življenje pridno delal?

Ne, ne, to ni pravica!

Kje je tedaj rešitev?

Pri nas imajo, oziroma so imeli klerikalci na deželi doslej v rokah vso moč in oblast. Ta stranka, ki je združena v takozvani „Kmetški zvezi“, pravi, da edino ona je zastopnica kmetškega ljudstva in se bori za kmetške koristi. Prav ima, ta stranka je storila nad kmetom že mnogo lumparij, a tudi zelo veliko dobrega, a to ne kmetškemu ljudstvu sploh, ampak le bogatim klerikalnim gruntarjem.

Kaj so pa storili klerikalci za tebe, dekla?

O, da! Tebe dekla so spravili v Marijino družbo, da ti tam zabičujejo pokorščino in božji strah pred tvojo bogato gospodinjjo. Držijo te tako v krempljih, da se ne upaš niti ganiti, da te tvoja bogata gospodinja lahko bolj izkorišča. Edin profit od tega imaš, da kupiš lahko za procesijo svečo, a še te ti ne plača gospodinja, ampak jo moraš plačati sama.

In hlapec? Ti nimaš pravice niti toliko. Celo banderja ne smeš nesti pri procesiji, ampak imajo to pravico le gruntarski sinovi. Zadnje čase te lovijo v neka „Orlovska“ društva, da delaš parado, kadar ima visoka klerikalna gospoda kako slavnost.

Ali naj gre tako naprej na vse večne čase?

Ne, dovolj je tega. Hlapec in dekla, dovolj dolgo sta hlapčevala klerikalnim in liberalnim mogotcem, dovolj dolgo so vaju izkoriščali klerikalni gruntarji, sedaj je dovolj. Tudi vidva morata priti do svojih pravic, tudi vidva sta človeka, ustvarjena po božji podobi.

Desetletja se je naša stranka borila da doseže tudi za vaju dva političnih pravic, da bodeta tudi vidva soodločevala, ko se kujejo postave, da ne bodo te postave le v korist gruntarjev, ampak tudi v vajino.

Naša stranka je dosegla, da bodo v bodoče volili vsi, tudi hlapci in dekleta. In sedaj je v vajinih rokah, da si izboljšata svoj položaj. Ali bodeta šla še vedno s klerikalnimi in liberalnimi gruntarji, ki hočejo, da naj bodejo postave take, da vaju bodo lahko izžemali po svoji volji še naprej. Mislimo, da ne.

Vajino mesto je edino v naši socialno demokratični stranki, v naši „Kmetško delavski zvezi“, ki je edina zastopnica najrevnejših, delavcev, poslov, bajtarjev itd. Mi hočemo, da se da tudi vama takih pravic, ki jih zaslužita. Hočemo, da ne bodeta končala svoje življenjske poti v hlevu, na gnoju, kamor vaju je posadila klerikalna ljubezen

LISTEK.

Alb. Lajovic:

Knjige, časopisi in čitanje.

(Dalje.)

Največ življenjskih sokov, ki jih potrebuje naša duša, najdemo kot smetano s posnetega mleka v knjigah takozvane krasne, lepe literature, v pesniških in pisateljskih delih.

Češki pesnik Jan Kollar je nekoč dobro povedal, da je vsak narod kakor posoda človečanstva. Pripadnike enega naroda vežejo medsebojne podobnosti in ista zanimanja in v narodu zagleda vsakdo samega sebe in to zrcalo mu točno pove, kakšen naj bo človek, kje je cilj človeškega bitja. Zato seveda mora vsakdo vedeti, kako je narod živel, kako se je razvijal, za kaj se je bojeval, kam je na poti svojega napredka že prišel, kakšne cilje ima še pred seboj. Samo na ta način je mogoče, da vsakdo samega sebe izpopolnjuje in če mogoče izpopolni. Zgodovina našega naroda, a ne samo politična zgodovina,

temveč tudi zgodovina njegove omike, njegove književnosti morajo postati naša last predno se končnoveljavno odpravimo na življenjsko pot, ki jo je hodil narod pred nami, jo moramo hoditi mi in ki jo morajo nadaljevati naši potomci. Seveda pridobimo neprimerno več, če primerjamo zgodovino lastnega naroda z zgodovino drugih narodov, presodimo vse in pobremo najboljše. V resnici zgodovina je učiteljica življenja. Toda vse to, kar v takih knjigah čitamo, je premislil, prečutil in preživel pesnik-pisatelj. Zato nas pesnikovo ali pisateljevo delo znanstveno na prijeten način obogati, ali pa nas osveži duševno in pokrepi v temeljih obče človečnosti ali človečanstva.

Potrebno pa je, da znamo čtivo prav izbirati, kakor moramo na drugi strani krmiti telo z zdravo, času primerno in prebavljivo hrano. Čitanje nam namreč ne sme biti luksuz, temveč nujna potreba žive duše. Knjige so pa tako raznovrstne! Tu moramo vpoštevati vso skušenost, vso avtorjevo voljo in moč njegovega duha, kakor je svet zapopadel in kakor nam o njem pripoveduje. Mogoče nam riše ljudi,

ki so živeli pred davnimi časi, popisuje stvari, ki se od naših razmer ostro ločijo in ki jih sicer dnevno srečavamo, pa ne opazimo s svojimi nevajenimi očmi na njih bogastva, ki edino more utešiti glad naše duše, pesnik nam s svojo zgovornostjo pričara doslej nepoznano življenje, o katerem moremo samo sanjati. Naj naštejemo nekaj imen naših najpriljubljenejših pisateljev in pesnikov. Največji pesniki so: France Prešeren, Simon Jenko, Franc Levstik, Jože Stritar, Franc Erjavec, Fran Levec, Mencinger, Janez Trdina, dr. Ivan Tavčar, Ivan Cankar, Simon Gregorčič, Anton Medved, Franc Finžgar, Detela, Dragotin Kette, Pagliaruzzi, Oton Župančič, Joža Lovrenčič, Vladimir Levstik in mnogo drugih. Nekaj tujerodnih, pri nas znanih imen: Homer, največji epik Grkov, Ovidij Rimljanov, moderni romanopisci kot Zola, Maupassant, Tolstoj, Dostojevsky, Maksim Gorkij, Arzibašev, Dickens, Thackeray in tisoče drugih. Naj prebiramo stare pravljice, ali pa moderne novele, ali čustva kipeče pesni, ali drobne črtice, v vsaki najdemo kleno, zrelo zrnco.

(Dalje prihodnjič.)

do bližnjega, ampak, da se vaju s starostnim zavarovanjem preskrbi za stara leta.

Mi socialisti hočemo, da se tudi vaju preskrbi za slučaj bolezni, da ne bodeta odvisna od milosti in nemilosti klerikalnega gospodarja.

Mi socialisti hočemo in zahtevamo, da pri agrarni reformi ne bodo pobasali vse zemlje klerikalni in liberalni gruntarji, kakor l. 1848., ampak, da pripade pravični del tudi vama, da si bodeta lahko ustanovila svoje ognjišče, po katerem oba hrepenita.

Ali je pa to mogoče? O, prav lahko, samo zavedita se svojih koristi in ne hlapčujta več klerikalni gruntarski stranki, ampak se odkrito vpišita v našo „Kmetsko delavsko zvezo“, ki hoče združiti v svojih vrstah vse posle po kmetih. Tako združeni boste dosegli vse.

Preganjanje K. D. Z.

Klerikalni strahovladi je zadnje čase postala najnevarnejša naša K. D. Z. Prvotno se niso zmenili zanjo, ker so pa videli, kako po bliskovo se razširja naša K. D. Z. po deželi, jih je začelo skrbeti in sedaj napenajo vse moči, da bi nas uničili.

Od vseh strani nam prihajajo pritožbe o preganjanju. Načelstvo K. D. Z. se je o tem posvetovalo in sklenilo pozvati vse krajevne organizacije, da vsak tak slučaj nemudoma točno opiše in pošlje o njem natančno poročilo našemu osrednjemu tajništvu v Ljubljano. To bo potem preskrbelo, da pride stvar pred parlament, kajti mi se nismo borili za Jugoslavijo po ruskem vzoru, ampak za pravično in demokratično Jugoslavijo.

Ne bo nas davila ona stranka, ki je še pred par leti hotela pobesiti vse Srbe. Vse naše člane in krajevne organizacije pa pozivamo, da so mirni in brez najmanjše skrbi. Ta divja nasilstva klerikalcev so vam le dokaz, da smo na pravi poti, zato še s podvojeno silo na delo. Vse slovensko ljudstvo v „Kmetsko delavsko zvezo“!

Osrednje tajništvo K. D. Z.

K. D. Z. in viničarji.

(Dalje.)

§ 24. Ako umrje viničar oženjen, velja sploh, da lahko prevzame vdova dolžnosti in pravice svojega moža in ji mora posestnik vinograda te dopustiti. Isto velja tudi za sina, če ima viničarsko spričevalo. Če pa hoče v tem ali onem primeru novi gospodar službeno razmerje razdreti, se more zgoditi le po odpovednem roku po § 4. Kar zahteva odškodnina, veljajo določbe § 19 in 20 in če je dal posestnik vinograda viničarju službeno odpoved, veljajo tudi določbe § 22.

§ 25. Viničar, ki zapusti službo brez postavnega vzroka svojevoljno, se mora naznaniti pristojnemu okr. glavarstvu in isto mora preiskati vzroke, ter v slučaju neupravičenosti zapustitve službe prisiliti viničarja, da se drži pogodbe.

§ 26. Viničar in gospodar morata pogodbo obojestransko spoštovati in moreta le v slučaju sporazuma med seboj pogodbo razveljaviti. Če do tega ne pride razsoja viničarski odsek pri dotičnem okr. glavarstvu.

§ 27. Vsi prepiri in pritožbe, ki izvirajo iz službenega razmerja med posestnikom vinograda in viničarjem ali njegovim pomagateljem, se morajo predložiti dokler trpi služba in še 14 dni po tem predstojniku odseka viničarjev in okr. glavarstvu

v katerem leži vinogradiško posestvo. Niseg in razsojevali pod navedenimi pogoji vse prepire in pritožbe. Pri katerih gre rabiti določbe viničarskega reda; dalje sodi o terjatvah odškodnine, za katere velja viničarski red. Če se pogodba ne doseže, pa ju najeti na pravno pot, po kateri se sodijo tudi vsi prepiri.

§ 28. Ugovarjati se sme proti odlokom in razsodbam tega odseka po obstoječih zakonih. Ugovora proti dvema odlokoma, ki se glasita enako, ni.

§ 29. Vsaka namenjena pregreha ali grje zapemarjenje v ti postavi navedenih dolžnosti od posestnika vinograda ali od viničarja, za katere tu ni določenih posebnih kazni, se kaznuje, z ukorom, pisnim opozorilom ali kaznijo po odseku vin. pri okr. glavarstvu.

§ 30. Viničarji, njihovi pomočniki in delavci so podvrženi bolniškemu in starostnemu zavarovanju. Odpadajoče prispevke plačajo gospodarji.

§ 31. Vse obstoječe praznike kakor tudi Kmečko-delavski praznik 1. maj se prizna dela prostim.

§ 32. Delež viničarja pri vinskem pridelku se zakonskim potom določa, in sicer:

§ 33. Zakonskim potom se določa viničarju delež na vinskem pridelku, in sicer:

če se pridelka na 1 oralu zemlje 5 hl vina naj bo delež nič; 10 hl 10%; 15 hl 20%; 20 hl 30%; 25 hl 40%; za vsak na daljni hektoliter vina naj se zviša delež na pridelku za 5%.

2. V sadonosnikih, oziroma pri sadnem pridelku sploh, naj bo delež 30%. Na ta način edino se napravi delavca v tem oziru nezavisnega od nemoralnih naložčin, ki so danes v navadi, na drugi strani pa se nudi istemu možnost in veselje do pridnega in dobrega dela, ter se s tem zviša tudi produkcija pridelka, kar je tudi za narodno gospodarstvo velikanske važnosti.

3. Tudi naj se potom zakonske odredbe določi, da dobe viničarji in njih delavci za delo škropljenja, žvepljenja in prežanja dvojno dnevno plačilo.

4. Jabolčne in vinske tropine naj ostanejo nepokvarjene last viničarja.

(Dalje prih.)

Iz Kmetsko delavske zveze.

Z ozirom na to, da se je poština tako visoko zvišala, ne bomo na manj važna vprašanja posameznih članov ozir. podružnic odgovarjali pismeno, ampak v „Ljudskem Glasu“, pod naslovom listnica uredništva. Zato opozarjamo tem potom vse zaupnike in vse one, ki bodejo kaka vprašanja poslali na osrednje tajništvo K. D. Z., da v vsaki številki natančno preberejo listnico uredništva, kjer bodejo našli odgovore na svoja vprašanja.

Podružnica K. D. Z. v Št. Lenartu v Slov. goricah je na svoji seji 16. maja t. l. izvolila sledeči odbor: preds.: Irgalič L., tajnik: Majcen Konrad, blagajnik: Kurboš Jakob, kontrolorja: Molih Karol in Purgaj Jož. Gospodarski odbor: Kaučič Fran, Lorbek Janez, Geratič Jakob, Maier Val., Mesarec Franc.

Vsem članom tistih podružnic, ki niso še poslale članskih prispevkov za april, bomo s prihodnjo številko list ustavili. Požurite se torej s pošiljanjem, da ne nastanejo morebitne nepravilnosti.

„Sloga“. V pondeljek se je vršil ustanovni občni zbor naše gospodarske organizacije „Sloga“, ki bo tesno združena z K. D. Z. in bo preskrbovala člane K. D. Z. z vsemi gospodarskimi potrebščinami. Več o njej v prihodnji številki.

Shodi K. D. Z. Ker je ministrstvo razveljavilo klerikalno prepoved shodov, začne naša K. D. Z. zopet z njimi. V prihodnji številki bomo prve že naznanili.

Pravila za podružnice. Ker nekatera glavarstva zahtevajo po krivici še posebnih pravil za podružnice in da se izognemo vsem sitnostim, smo sestavili še posebna pravila, ki smo jih predložili dež. vladi v odobrenje. Kakor hitro bodo ista potrjena, jih damo tiskati in razpošljemo vsem krajevnim organizacijam.

A. Hönigsman:

Hlevski gnoj.

(Konec.)

Kompost ali mešanec.

Razum vseh gnojil bi moral biti tudi pri vsakem gospodarstvu kompost. Kjer pustijo razne odpadke okoli, da gnijejo in zrak okužujejo imajo dvojno izgubo. Vse odpadke se lahko skupaj zbere in znosi na kompost. Kompost je bogat na dušiku, kaliju, apnu in fosforu kislini. Na kompost se lahko zmeče smeti, blato, stare cunje, kosti, sploh vse odpadke, edino za kugo in drugimi nalezljivimi boleznimi poginulih živali kosti naj se gori ne mečejo, ker bi se s tem še druge zdrave živali okužile. Vse drugače poginule živali pa se da lahko na kompost. Čim več živalskih odpadkov in stranišnika damo na kompost tem boljši bo. Za kompost si moramo izbrati pravo mesto bodisi blizu gospodarskega poslopja ali na enem koncu njive, da se zmeče gor blato iz ceste plevel iz njive in nekoliko stranišnika se zapelje tja. Na travnikih ko se branajo se zmeče mah na en kup in blato iz ceste itd. Kompost mora biti blizu tam kjer bomo gnojiti z njim. Biti mora na nekoliko višjem prostoru ako ni takega prostora, tedaj se mora jarek skopati okrog njega. Ta prostor se mora narediti neprodiren in sicer z ilovico. Kompost je treba tlačiti slično, kakor hlevski gnoj. Če niso ceste sipane z apnencem se ga mora posipati z apnom, da se hitreje razkroji. Kupe se naredi v senci 1–1'50 m visoke, se potlači in lepo razgrne. Mora se večkrat polivati, da se ne posuši. Kup se na vrhu malo poglobi, ter se tam zaliva, da se gnojnica lepo noter sceja. Treba ga je večkrat prekopati, da prej sezori. Dvakrat na leto se ga prekoplje, da se premeša, takrat se lahko meša s stranišnikom. Rezati se mora na kupu navpično, ta gnoj je včasih boljši, kakor hlevski. V bližini velikih mest se iz smetja lahko dosti finega gnoja naredi. Če je dosti kosti v njem sezori v treh letih, navadno pa je v enem letu zrel. Kompost je za rabo takrat, ko se spremeni v črno prst. Če ni še več kompost zrel se ga lahko preseje skozi mrežo. Naše zemlje so izmolžene, hlevskega gnoja primanjkuje zato pa bi mogli pridelovati veliko komposta. Toda ne vem ali je kriva nevednost ali malomarnost, da se temu gnojilu obrača tako malo pozornosti. Kompost lahko rabimo za pašnike, sadno drevje, vinograde in sploh za vse rastline. Z njim gnojimo kot s hlevskim gnojem raztrosimo in podorjemo ne pregloboko. Na travniku gnojimo z njim jeseni in spomladi branamo. Za dobro gnojenje se ga da 600 q na 1 ha.

Blato iz ribnikov in luž je dobro gnojilo, treba ga je samo razkisati na ta način, da se ga zapelje na njivo in se ga pusti v kupčkih, ali pa se ga da na kompost. Cestno blato se da na kompost je bogato na apnu in če je velik promet na cesti tudi na dušiku in kaliju. Na Ogrskem vsak posestnik posnaži cesto pri svojem posestvu, s tem je doseženo, da imajo snazne ceste za hoditi in voziti, ter zemljo ob enem zboljšajo oziroma obogatijo na redilnih snoveh. S tem končujem važno poglavje o domačem oziroma hlevskem gnoju.

Dopisi.

Iz Sn. Polskave.

Prosimo, da tudi nam dovolite mal prostor, da Vam opišemo naše razmere. Tukaj smo postavili 1. maja »majsko drevo«, okrašeno z rdečo zastavo. Naš občinski odbor je pa puranove nature in če vidi rdečo barvo, vzkipi takoj — zato se pri nas takoj sklicali sejo »občinski mo-žje« — kateri sedijo v odboru proti ljudski volji — na kateri so sklenili, da se mora majsko drevo takoj podreti. Seveda za sklep občinskega odbora se ni nihče zmenil in drevo je stalo še naprej — toda naš linaški g. gerent je prodal to »majsko drevo« nekemu Čelanu v Pragerskem za 120 K, kateri je drevo podrl in očepeljal 12. t. m. v spremstvu dveh orožnikov.

Mi smo dne 16. maja postavili drugo drevo z ravno tisto zastavo, kot je bila na prvem. Navzoča je bila mnogobrojna množica ljudstva in ko je bilo drevo postavljeno je pod njim zasvirala godba gasilnega društva. Tako imamo mi vključ sklepu občinskega odbora »majsko drevo«, g. gerent (in z njim cel občinski odbor v kolikor se je udeležil prodaje »tuje lastnine«) se bode pa zagovarjal pred sodiščem radi njegovega linaškega čina.

Za sedaj Vam pa povemo, da niste še bili od nas voljeni, Vi, ki na zunaj zastopate našo občino proti ljudski volji, pa tudi ne bode, kajti pri prihodnjih volitvah si bomo izvolili takšne ljudi, katere ne bode bodla osvobodilna rdeča barva v oči.

Rečica v Sav. dolini.

Naš župnik oznanja svojim ovčicam Kristusov nauk, toda sam ga pa ne izpolnjuje zlasti ljubezen do bližnjega mu je čisto nekaj tujega.

Ima veliko farno posestvo, toda ne privošču iz tega svojemu tovarišu kaplanu tolike hrane, da mu ne bi bilo treba stradati.

Kaplan je prosil iz prižnice farane, da ga naj rešijo stradanja, ker župnik mu da le toliko da za silo životari, rekel je baje za zajutek ne dobim nič, opoldne malo in zvečer mi pa vrata zaprejo, da ne morem k večerji priti. To je torej ljubezen do bližnjega, tako jo menda župnik razume in z vzgledom ljudem kaže.

Za Vas g. kaplan je pa to zelo dobra šola, ker Vi z Vašimi dohodki ne morete shajati dasi ste maše podražili, kako pa naj mi delavci živimo z našimi pičlimi dohodki? Vi trkate na usmiljena srca, da se Vas usmilijo, zakaj se Vas ne usmilijo razni trebušniki in g. župnik?

Izkoriščajo Vas torej kakor nas, čemu ste torej naš nasprotnik? Naša fara je najbogatejša na Štajerskem in Vi pa stradate, čemu? Ali Vam ne bo to oči odprlo in Vas pripeljalo na drugo pot? Streznite se in spoznajte kdo ima prav.

Iz Semiča.

Tukaj se je praznovalo pred nedavnim časom 24. letnico ustanovitve »Marijine družbe«. »Marijine device« so hotele za ta dan okrasiti cerkev, seveda s — tujimi cveticami. — Ni jih motila, te Marijine hčerke, sedma božja zapoved »ne kradi«, temveč mislile so, da jim je dovoljeno vse zato ker so v M. dr. Šle so torej krasti cvetlice, toda posestnica istih jih je zapazila in sedaj bo zgovorilo sodišče svoje mnenje, ter poščilo »device«, da bodejo znale ločiti svojo in tujo lastnino.

Iz Javorja.

Pri nas je g. Winternik, poštni provizor zelo pederzen. Dognalo se je, da so našemu sodr. Jelen Franc ne dostavlja list »Ljudski glas«, ker provizorju ne ugaja, ampak roma v Winternikov koš. V katerem stoletju pa živimo? Kaj vse si bodoče ljudje od ljudstva plačani dovolili —?

Pozivamo tem potom kr. poštne in brzojavno ravnateljstvo, da tukaj napravi red. G. Winterniku pa svetujemo, da list odda naslovniku, ker sicer ako se še ta pojav kedaj zgodi, da se ne bo list dostavil naslovniku ampak, romal v koš s pripombo, da »ni za porabo«, ga bomo izročili sednji, da ga ona nauči, kako mora službo opravljati, da bo vedel, kaj sme storiti in kaj ne sme storiti. Ker vedite g. Winternik, da živimo v dvajsetem stoletju in ne v širinajem, ter imamo državne zakone, ki veljajo za vse torej tudi za Vas g. Winternik —!

Sestrže.

Pri nas je prepovedan vsak shod ter vsako zbiranje ljudi zaradi koz (tako je dal g. župan razglasiti pred cerkvijo), da se ne prenese bolezen v druge vasi. Toda v cerkev pa smejo priti zdravi in bolni ljudje skupaj, tam pa ni nobene nevarnosti, da bi se zdravi od bolnih nalezli boleznimi, ker g. duhovnik z »žegnano« vodo razkuži kraj ter ni nobene nevarnosti, če ravno je 500—600 ljudi skupaj združenih.

Mi vas dobro razumemo, mi vemo, da se vi ne bojite koz, ampak vi se bojite »rudeče politične« epidemije, ker tista zahteva za vse ljudi enake pravice in ne dopušča, da bi se eni redili na račun drugih, da bi eni trdo delali, drugi pa njih — z žulji prisluženi denar v zboljšanje svojega življenja porabili. Za vse bodi enaka pravica.

Iz Št. Ruperta.

Pri nas se podružnica K. D. Z. zelo dobro razvija. Preteklo je komaj 3 tedne, kar smo jo ustanovili in že imamo okrog 50 članov. Toda, da ne bode mislili, da gre vse gladko izpod rok, Vam povemo, da je tudi par liberalnih in klerikalnih magnatov, ki bi radi ovirali naše delo. Toda mi jih poznamo, mi vemo, kako gospodarijo z aprovizacijo, ko si razdeljujejo moko, sladkor i. dr. med seboj šele to, kar njim preostane, dajo nam revežem (1 kg moke za cel mesec ali pa četrt kg sladkorja za 2—3 mesece). Zato se pa ne bomo več družili z njimi, ampak se bomo sami med seboj združili in zahtevali za vse enake pravice, kajti vsi smo ljudje in vsi skupno tvorimo državo — Jugoslavijo.

Iz Pišec pri Brežicah.

Zadnji dopis priobčen v »Ljudskem Glasu« je zelo razburil našega župana Jože Kostanjseka. Ta mož je dosegel že zelo visoko stopnjo kulture, kar dokazuje njegove besede »svinje«, »smeti« itd., s katerimi titulira nas ubogo ljudstvo; toda mi mu povemo, da ne bomo pozabili teh priimkov, s katerimi nas on sedaj pita in pri volitvah bomo z listkom v roki pomekli vse »smeti« od sedanjih korit, če ravno on v sedanjih svoji bojazni prerokuje, da ne bo nobeden član K. D. Z. za župana.

Toda mi mu povemo, da on ne bo več dolgo županoval proti ljudski volji, ker mi smo toliko zavedni, da si bomo izvolili župana, ki bo zastopal naše pravice. Zato pozivamo deželno, kakor centralno vlado, da razpiše že enkrat volitve, da se rešimo vseh sedanjih pijavk in koritarjev v občinskih odborih. — Občani.

Po svetu.

Mirovna konferenca

ali kakor se zove tistih par ententnih možicev, ki vsak dan menjajo svoje ime, je sklenila mirovno pogodbo z Ogrsko in bo v nekaj dneh podpisana. Sedaj pride na vrsto Turčija in mirovna pogodba s Turčijo je baje tudi do malega gotova. Zdi se pa, da se

Turki

ne bodo vdali kar tako. Zadnji čas se vedno bolj množijo turške vstaje proti en-

tentnim imperijalistom, ki si hočejo razdeliti Turčijo. Krepko jih podpirajo tudi boljševiki in pravijo, da bodo proglasili sveto vojno vsega mohamedanskega sveta proti evropskim imperijalistom. Zlasti v stiski so Francozi, Lahi in Grki.

Na Laškem

imajo novo vlado. Ministrski predsednik je zopet Nitti, v vlado so pa vstopili tudi liberalci in klerikalci. Radovedni smo, kako stališče bodo zavzeli sedaj laški klerikalci, katere komandira papež sam nasproti

Jadranskemu vprašanju.

Naši klerikalci tako vpijejo o očetovski pravičnosti papeža nasproti vsem narodom, sedaj bomo videli. Gotovo je namreč, da bodo tu merodajni le laški klerikalci, kakor bodo oni rekli, tako se bo moralo zgoditi, kajti brez klerikalcev Nitti ne more vladati. Direktna pogajanja, ki so bila že napovedana med Lahi in Jugoslovani, so se zopet odgodila in sedaj ni znano, kedaj se ta neznosni spor zaradi našega Primorja zopet reši. Potrebno se nam zdi, da se na tem mestu dotaknemo tudi enkrat

svetega očeta papeža.

To je baje božji namestnik, ki naj po očetovski skrbi za svoje verne ovčice vseh narodov. Izvoljen je po kardinalih, katere navdahne, kakor so nas učili v šoli, sveti Duh. No da, čudno je nekoliko, da sveti Duh navdihuje že skoro 2000 let kardinalom same Lahe. Izmed približno 500 papežev, so bili doslej razun treh ali štirih še vsi sami Lahi. Tudi več kot tri četrtine kardinalov je vedno vzete izmed visokega laškega plemstva. Pa pustimo vse to, naj bo kakor hoče, kot poglavar vseh kristjanov bi moral biti papež pravičen in nepristranski proti vsem. A ravno zadnje čase vidimo, da papež to ni, ampak je le zagrizen laški polentar, kakor Nitti, d'Annunzio in vsi drugi taki junaki, ki na vsej črti podpira roparsko laško politiko. Pred kratkem je papež spodil, kakor smo že pisali, iz Trsta našega škofa Karlina in postavil zagrizenega laškega vojaškega duhovnika, ki ne zna niti besedice slovensko, za pastirja slovenskim ovcam. Sedaj je odstavil tudi hrvaškega senjskega škofa v Reki in poslal tja za škofa nekega polentarja iz Italije. Vprašamo torej, v čem se papež še razlikuje od d'Annunzia. Tako sovražno ravnanje zagrizenega papeža je moralo seveda roditi hud odpor tudi pri duhovščini, ki še narodno čuti, zato se je začelo zadnje čase veliko gibanje za osnovanje

narodne cerkve,

zlasti na Hrvaškem in na Češkem. Več sto hrvaških duhovnikov se je uprlo dosedanji uredbi katoliške cerkve in agitirajo okrog, da se osnuje krščanska narodna cerkev, v kateri ne bodo komandirali zagrizeni Lahi. Ti duhovniki se tudi pridno ženijo. Zagrebškemu nadškofu dela to gibanje hude preglavice, skuša to gibanje udušiti, a zaman. Pravijo, da ima to gibanje tudi med slovenskimi duhovniki že nekaj pristašev.

Poljaki in boljševiki.

Poročali smo že v par številkah o vojni, ki se je začela med Poljaki in ruskimi boljševiki. Začeli so jo Poljaki in so v začetku precej zmagovali in podili boljševiške čete daleč nazaj. Sedaj se je pa kocka obrnila in dobivajo jih po grbi Poljaki. Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade.

Iz naše države.

Belgrajska vlada, v kateri sede, kakor že znano, v najlepši slogi klerikalci in liberalci, se baje že zopet krha in se hudo kregajo med seboj.

Parlament se je zopet seslal. Takoj v začetku so padli vkupaj klerikalci in socialisti. Mi smo jim zmetali v obraz vse

grehe, kar je naredilo med ostalimi poslanci, ki naših klerikalcev še ne poznajo, zelo velik utis. Sedaj pride baje kmalu na vrsto volilni red.

Stojan Protić, poglavar srbskih staroradikalcev, se mudi te dni v Ljubljani. Mi ga ne pozdravljamo in ga prosimo, da naj zopet čim prej izgine z naše zemlje, ker njegove politike pri nas ne potrebujemo. Držal se je ves čas seveda v klerikalnih krogih. Gliha vkup štrih.

Ljubljanska vlada bo preosnovana baje ta teden. Sedeli bodo tudi v njej klerikalci in liberalci.

Ljubljanski škof Bonaventura je obhajal v soboto sedemdesetletnico svojega rojstva. Prosim ga, naj se vsaj s sedemdesetimi leti izpametuje in naj ne dela, kakor doslej, toliko zdrave med našim ljudstvom, kajti v veliki meri je on kriv divjaške politike naših klerikalcev.

Klerikalci prirede drugi mesec v Mariboru velik rompomom, na katerega bobnajo že vsi klerikalni listi. Mi bomo odgovorili nanj z velikimi tabori naše K. D. Z., ki se bodo vršili v Novem mestu, Žalcu, Brežicah, Kranju, na Vrhniki in drugih središčih.

„Domoljubu“ lep razvoj naše K. D. Z. ne da spati. Doslej je bil poln žolča na liberalne samostojneže; sedaj je pa začel veliko ofenzivo proti naši K. D. Z. in „Ljudskemu Glasu“. Ker tej smrdljivi, hinavski in lažnjivi klerikalni cunji nihče več ne veruje, se nam zdi škoda prostora, da bi odgovarjali na vse njegove budalosti in laži.

Volitve v ustavodajno skupščino se bodo vršile menda meseca novembra,

Ljudsko štetje in popis živine se vrši v naši kraljevini dne 31. decembra 1920. Štetje izvrše vse občine pod nadzorstvom okrajnih glavarstev.

General Svetozar Boroević, znani polovelnik avstrijske soške fronte, je te dni v Celovcu umrl.

Gospodarske vesti.

Cena prašičem v Sremu je padla za 4 do 5 K pri 1 kg žive vage.

Cena masti v Belgradu se je znižala od 13 na 12 dinarjev na kilo.

Cena špiritu je padla za 120.000 K pri vagonu.

Kje je volna? vprašujejo sedaj časopisi. V naši državi se redi največ ovac, zato bi morali tudi dovolj volne. Ker pa nimamo doma potrebnih tovarov za izdelovanje sukna, morala bi se naša vlada dogovoriti s Čehoslovaško, da bi nam predelala volno, potem bi lahko imeli sukno po 120 K za meter. Sedaj pa nimamo ne volne ne sukna, ker se je volna iztihovala v Italijo.

Drobiž.

Lov za dijamanti. Angleški listi prinašajo vest iz Johanisburga v južni Afriki, da so tamkaj odkrili velikanske poljane dijamantov. Nahaja se ta čudežni del zemlje v pustinji Tlaring pri Taungsu. Ta pustinja, v kateri ni ne vode, niti drevesca, je bila do sedaj rezervirana za bečuanke črnce, a sedaj jo bodo predali kopačem dijamantov. Ta vest o odkritju dijamantov se je s silno hitrostjo razširila po južni Afriki. Želja po bogatstvu je mrzlično zgrabila ljudi, da so navzlic vsem resnim svarilom začeli trumoma zapuščati svoje dobre službe in se podajati iskat sreče v bečuanško deželo.

Trgovci z belimi sužnji zelo ogrožajo saarsko področje, ki se nahaja pod francosko okupacijo. Kakor poročajo nemški listi, se še dosedaj ni posrečilo prijeti nobenega teh individuov. Neko dekle iz Hünnerfelda je šlo nekega dne v Altenwald. Dohitel jo je neki avtomobil, ki je zelo počasi vozil. Naenkrat se nagne neka moška oseba iz avtomobila in vrže laso proti deklici, da bi jo vjel in potegnil v avto. Napad pa ni uspel, in je deklica začela klicati na pomoč, nakar jo je avto jadrno odkuril.

Umeten dež. Vse predloge, ki se jih je stavilo tekom stoletij, kako bi se dalo na umeten način dobiti dež v poljubni množini, je treba prištevati neplodnim fantazijam. Resnejše pa je treba vzeti iznajdbo Avstralca Balsilija, ker je njegove poskuse na tem polju prevzela in financirala vlada v New South Walesu. V privezanem zrakoplovu, ki je opremljen z električnimi pripravami, se vzbuja v višini 1800 do 2000 m električne eksplozije. Vsled teh električnih valov se vzbudi zadostna jonizacija zračnih plasti, ki služi v to, da se združi v zraku se nahajajoča toplota v obliki deževnih kaplic, ki padejo nato na zemljo! Zanimanje avstralske vlade za to iznajdbo je razumljivo vsled tega, ker pomeni vsako sredstvo, s katerim bi se dvignilo povprečno množino dežja v Avstraliji velikanski dobiček za deželo. Iznajditelj pravi, da bi bile dežne postaje v stanju preprečiti velikanske viharje, ki opustošajo sedaj deželo.

Konj v aeroplanu. V Santi Barbari v Californiji v Ameriki so bili gledalci vršče se velike konjske razstave 8. aprila pričali, ko je nekdo pripeljal iz Los Angeles svojega dragocenega konja v posebnem aeroplanu na to razstavo. Kaj vse se bo dejalo še izmislili na svetu?

Originalna oporoka. Neki ujetnik, ki ni mislil mnogo, da ostane pri življenju, je spisal sledečo oporoko. »Če umrjem, izročite moje telo pennsylvanskemu vseučilišču v svrhu znanstvenih raziskavanj, toda pod pogojem, da ohrani kos moje kože ustroji in veže v njo »Cigansko siroto«. Tako vezano knjigo naj pošlje moj odvjetnik moji ženi, ki tako rada in vedno čita »Cigansko siroto«. — Če so izpolnili njegovo zadnjo željo, nam seveda ni znano.

Listnica uredništva.

J. H., Sestrže, p. Ptujška gora: Vašo vlogo smo poslali poverjeništvu za agrarno reformo, s pripombo, da preišče celo stvar in Vam vrne Vaše pravice.

Podružnica K. D. Z. Ljubno: Potrdilo prvih pravil Vam ne moremo izposlovati, toda pošljemo Vam druga pravila, da jih na novo vložite pri okrajnem glavarstvu.

I. B., Brežice: Pravila Vam odpošljemo prihodnji teden, da jih vložite pri politični oblasti.

Okrožno tajništvo K. D. Z.: »Majske spise«, katere Vam je vrnila podružnica, skušajte razprodati, če Vam je mogoče.

Podružnica K. D. Z. Dvor: Pravila Vam pošljemo prihodnji teden.

Podružnica K. D. Z. Spodnja Polskava: Radi rednega dostavljanja lista vsem članom, ki plačajo po 3 K mesečno, smo že uredili. Vse nadaljne nedostatke nam takoj naznanite.

Podružnica K. D. Z. Sv. Lenart v Slov. goricah: Prihodnji teden Vam pošljemo pravila, da jih priložite vlogi, v koji bode naznanili ustanovitev Vaše podružnice. Glede shoda se obrnite na okrožno tajništvo v Maribor.

Podružnice Vodice in Radeče: Tudi Vam pošljemo pravila prihodnji teden, da

naznanite svojo ustanovitev na okrajno glavarstvo.

Podružnica Pišce: Prosim Vas, da nam takoj pošljete natančen seznam samostojnih in družinskih članov, da Vam lahko prispevke vračunimo.

Podružnica Št. Peter pri Mariboru: Prosim Vas, pošljite nam seznam vseh članov.

Naročajte, berite in širite med ljudstvo!

1. Ljudski Glas. Glasilo „Kmetstvo delavske zveze“. Izhaja vsako sredo. Člani KDZ ga dobe brezplačno, za ostale velja četrtletno K 6.—, celoletno K 24.—. Oglašajte v njem.

2. Fran Erjavec: Za staro pravdo. To je knjiga, ki v poljudni obliki razpravlja o najvažnejših vprašanjih našega kmetstvo delavskega ljudstva, zato bi jo ne smelo manjkati v nobeni slovenski hiši. Stane K 6.—.

3. G. Keler: Don Correa. Velezanimiva povest, ki jo bo z veseljem bralo staro in mlado. Cena K 3.—.

4. Jurij Skopec: Kaj hoče Kmetstvo delavske zveze? Knjižica obsega program, pravila in vsa navodila za ustanovitev krajevnih organizacij KDZ. Knjižica je namenjena propagandi, zato se razpošilja najmanj 10 izvodov skupaj. 1 izvod stane 60 vin.

Ljudstvo, zavodaj se, da leži le v organizaciji in izobrazbi tvoja moč. Neizobražena masa je najzvestejši suženj kapitalističnim strankam, zato v vsako hišo naše liste, knjige in brošure. Organizacijam ni treba pošiljati denarja naprej iz dobe 10 odstotkov popusta v prid blagajni krajevnih organizacij.

Posamezni naročniki morajo poslati denar naprej in še 50 vin. za poštino, organizacije, če naroče po več izvodov, obračunajo, ko knjige prodajo. Vse knjige se naroča v

Upravi „Ljudskega Glasu“, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6.

Mučj Vas glavobol? Zobobol? Trganje v udih? Malo Fellerjevega pravega Elza Fluida, in odpravljene so bolečine! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 36 K. Fellerjev Elza mentolni črtnik, en komad 4 K.

Želodec Vam ni v redu? Nekaj pravih Fellerjevih Elza-kroglic! Te so dobre! 6 škatljic 18 K. Pravi balsam 12 steklenic 36 K. Prava švedska tinktura 1 velika steklenica 15 K. Omot in poština posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica črnja, Elzatrž št. 358. Hrvatska. c.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obrestli se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadrugnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poročstvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskontujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Miši-podgane stenice-šurki

in vsa golazen mora poginiti ako porablja moje najboljše preizkušeno in splošno hvaljeno sredstvo: kot: proti poljskim mišim K 10.—, za podgane in miši K 10.—; za šurke K 10.—, a posebno močna vrsta K 20.—; posebno močna tinktura za stenice K 10.—; uničevalec molje K 10.—; prašek za uši v obleki in perilu K 6.— in 10.—; proti mravljam K 10.—; proti ušem pri perutnini K 10.—; prašek proti mršesom K 6.— in 12.—, proti ušem pri ljudeh K 5.— in 10.—; mazilo za uši pri živini K 6.— in 10.—; tinktura proti mršesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 10.—; mazilo proti garjam K 10.—

Pošilja po povzetju Zavod za eksport M. Jünker, Zagreb 45., Petrinjska ulica 3.